

Architektonické principy IKČR

Závazné národní architektonické principy

Architektonický princip IKČR P1: Standardně digitalizované (Digital by default)

Orgány veřejné správy mají poskytovat služby primárně digitálně a samoobslužně, zároveň musí udržovat otevřené i další kanály pro ty, kteří nemohou buď z vlastního rozhodnutí, lidských nebo technických důvodů využívat digitální služby. Kromě toho veřejné služby mají být poskytovány i asistovaně, prostřednictvím jednotného kontaktního místa a prostřednictvím různých obslužných kanálů. Klient veřejné správy musí však mít právo zvolit si pro komunikaci s veřejnou správou i tradiční obslužné přepážky jednotlivých OVM (opt – out princip).

Architektonický princip IKČR P2: Pouze jednou (Once only)

Orgány veřejné správy musí zaručit, že občané a podniky poskytují stejné informace celé veřejné správě pouze jednou. Orgány veřejné správy využívají při výkonu působnosti tyto sdílené údaje opakovaně, přičemž musí dodržovat pravidla ochrany údajů.

Architektonický princip IKČR P3: Podpora začlenění a přístupnost (Inclusiveness and Accessibility)

Orgány veřejné správy musí digitální veřejné služby koncipovat tak, aby standardně podporovaly začlenění a vyhovovaly z pohledu funkcí, UX/UI designu a způsobem ovládání specifickým potřebám nejrozličnějších skupin klientů z pohledu jejich věku, schopností nebo lidem s různými formami zdravotního postižení.

Architektonický princip IKČR P4: Otevřenost a transparentnost (Openness and Transparency)

Orgány veřejné správy mezi sebou mají sdílet informace a data a musí občanům a podnikům umožnit přístup ke kontrole vlastních údajů a možné opravě. Musí uživatelům umožnit sledování správních procesů, které se jich týkají a musí do koncipování a poskytování služeb zapojit zúčastněné strany jak z komerční, akademické i občanské sféry a spolupracovat s nimi.

Architektonický princip IKČR P5: Přeshraniční přístup jako standard (Cross border interoperability)

Orgány veřejné správy mají relevantní digitální služby zpřístupnit napříč hranicemi a mají zabránit dalšímu růstu jejich fragmentace, a tím usnadnit mobilitu na jednotném trhu.

Architektonický princip IKČR P6: Interoperabilita jako standard (Interoperability by design)

Veřejné služby mají být koncipovány tak, aby hladce fungovaly v rámci celého jednotného trhu a napříč různými organizačními jednotkami, a opíraly se o volný pohyb údajů a digitálních služeb v Evropské unii. Současně je nezbytné zajistit interoperabilitu veřejných služeb uvnitř veřejné správy ČR jako předpoklad odstranění místní příslušnosti a snížení omezujícího vlivu věcné příslušnosti služeb VS na jejich klienty.

Architektonický princip IKČR P7: Důvěryhodnost a bezpečnost (Security & Privacy by design)

Všechny iniciativy mají přesahovat pouhé dodržování právního rámce pro ochranu osobních údajů, soukromí a bezpečnost informačních technologií a mají tyto prvky zahrnout již do fáze přípravy architektury výkonu služeb veřejné správy. Sloučení principů záměrné a standardní ochrany osobních údajů (Privacy by design a Privacy by default) a záměrné a standardní řízení bezpečnosti (Security by design). Omezení zpracování osobních údajů jeho účelem a minimalizace zpracovávaných osobních údajů je zásadní, stejně jako proaktivní a kontinuální řízení bezpečnosti na všech architektonických vrstvách.

Architektonický princip IKČR P8: Jeden stát (Whole-of-Government)

Všechny iniciativy a veřejné služby mají být postaveny na společném přístupu ministerstev a dalších OVM k vytvoření a poskytování služeb veřejné správy a postupném odbourávání nežádoucího resortismu a tvorby duplicit. Zásadou je sdílení služeb, nezbytné infrastruktury a standardů pro realizaci jednotlivých služeb na všech úrovních veřejné správy i mezi nimi. Přestože je zodpovědnost za jednotlivé služby rozdělená, výsledek musí být z pohledu klienta jednotný.

Architektonický princip IKČR P9: Sdílené služby veřejné správy (Shared Services)

Budování a využívání sdílených služeb ve veřejné správě je jednou ze základních priorit eGovernmentu. Pokud bude výsledkem nové či upravované legislativy služba veřejné správy, má být

koncipována jako služba sdílená nebo s využitím existujících sdílených služeb.

Architektonický princip IKČR P11: eGovernment jako platforma (Embedded eGovernment)

Digitalizované procesy, požadavky a služby veřejné správy, stejně jako technické prostředky pro jejich naplnění, musí být navrženy tak, aby umožnily klientům veřejné správy, především velkým organizacím, integrovat tyto služby do svých ICT řešení tak, aby pro ně bylo co nejnázší dostat svým povinnostem vůči veřejné správě a dosáhnout svých práv.

Architektonický princip IKČR P12: Vnitřně pouze digitální (Inside only digital)

Veškerá komunikace uvnitř úřadů i mezi úřady navzájem musí být pouze digitální. Od přijetí podání až do vypravení a doručení rozhodnutí nebo jiného výstupu, musí být všechny interní provozní procesy veřejné správy plně elektronické, bezpapírové – pokud není jejich zavedení v této podobě nevhodné (3E).

Architektonický princip IKČR P13: Otevřená data jako standard (Open Data by default)

Veřejné údaje evidované orgány veřejné správy ve spravovaných ISVS musí být zveřejňovány jako otevřená data. Pro neveřejné údaje musí být jako otevřená data zveřejňována jejich anonymizovaná podoba, souhrn nebo statistika, nebo obdobná forma, pokud může mít význam pro uživatele těchto dat. V případě, že orgány veřejné správy sdílejí veřejné údaje, včetně anonymizované podoby neveřejných údajů, souhrnů nebo statistik, musí je sdílet jako otevřená data.

Architektonický princip IKČR P14: Technologická neutralita (Technological neutrality)

Digitální služby veřejné správy musí být technologicky nezávislé a neutrální. Musí být garantováno, že přístup k veřejným službám není závislý na konkrétní (předem určené) platformě či technologii. Což neznamená, že musí být podporovány všechny existující a okrajové technologie.

Architektonický princip IKČR P15: Uživatelská přívětivost (User-friendliness)

Musí být kladen důraz na uživatelskou přívětivost zaváděných digitálních služeb veřejné správy pro různé skupiny uživatelů. Služby musí být na prvním místě srozumitelné, uzpůsobené rozdílným

požadavkům různých cílových skupin uživatelů v populaci. Služby mají být z hlediska uživatelského rozhraní otevřené, nesmí se omezovat na proprietární rozhraní nebo jediný standard a předjímat jediný způsob využití.

Architektonický princip IKČR P16: Konsolidace a propojování (IT Consolidation)

Je nutno budovat ISVS efektivně a snažit se využívat v maximální míře již vytvořené a sdílené procesně a funkčně ucelené komponenty pro řešení obdobných požadavků napříč agendami a úřady. Stejně nezbytné je zajistit propojování ISVS a jejich údajů v případech, pokud jsou potřebné pro výkon agend.

Architektonický princip IKČR P17: Omezení budování monolitických systémů (Application decomposition)

Soutěženy musí být menší vzájemně provázané celky, aby se možnost dodávat státu otevřela i pro menší spolehlivé dodavatele. Cílem je soutěžit nejlepší řešení v dané oblasti, ne největší řešení na trhu. Přitom dekompozice stávajících velkých systémů a výstavba nových řešení složených z komponent současně podporuje procesně orientovanou konsolidaci a sdílení prvků řešení.

Architektonický princip IKČR P18: Datová suverenita a nezávislost (Data sovereignty and independence)

Každý úřad má neustálý a plný přístup a kontrolu vůči všem datům informačních systémů ve své správě. To zaručují zejména: smluvní zajištění – data jsou ve vlastnictví objednatele (úřadu), a to úplně všechna, včetně customizačních parametrů a zdrojových kódů, architektura řešení - je plně transparentní a také data (tabulky) jsou také transparentní. Řešení IS jsou navržena a realizována tak, že úřad má kdykoli přístup ke svým datům, i po konci životního cyklu ISVS, a to ve standardizovaném, otevřeném a dlouhodobě stabilním formátu, znalosti - úřad je schopen vlastními silami svých zaměstnanců rozumět všem datům a interpretovat jejich význam.

Architektonický princip IKČR P19: Otevřená řešení (Open Source)

Digitální služby a komponenty informačních systémů, realizované na míru objednatele, včetně nadstavby a rozšíření balíkového SW, musí být vytvořeny v podobě a s licencí umožňující jejich sdílení a uveřejnění ve státním úložišti otevřeného zdrojového kódu a to nejpozději v den uvolnění první verze služby do produktivního provozu. Přístupová rozhraní (API) a knihovny využívající centrální sdílené služby musí být poskytovány v podobě komponent s otevřeným zdrojovým kódem pro nejpoužívanější jazyky a technologie. Při návrhu architektury řešení nového nebo významně změněného ISVS musí být správcem prokazatelně posouzena možnost využití sdílených SW

komponent a sdílených služeb, aktuálně dostupných ve státním úložišti otevřeného zdrojového kódu.

Architektonický princip IKČR P20: Metriky digitálních služeb (Digital Service Performance)

Každý nový nebo podstatně změněný proces veřejné správy a každý nový nebo podstatně změněný informační systém na jeho podporu musí být navržen tak, aby umožňoval měřit využívání, výkon a efektivitu všech agend a služeb VS.

Architektonický princip IKČR P21: Udržitelnost digitálních služeb a zařízení (Digital service and equipment Sustainability)

Každé nové nebo podstatně změněné řešení pro digitální služby bude využívat udržitelných digitálních technologií, které mají minimální negativní dopad na životní prostředí a na společnost; budeme i ve VS podporovat standardy a označení udržitelnosti pro digitální produkty a služby.

Architektonický princip IKČR P22: Svoboda volby (Freedom of choice)

Každý by měl mít možnost rozhodovat se na internetu na základě vlastních informací. To platí i pro interakci s umělou inteligencí a algoritmy. Princip zahrnuje také možnost svobodně si vybrat, které online služby bude klient využívat, a to na základě objektivních, transparentních a spolehlivých informací. V prostředí veřejné správy, kde si služby v zásadě nekonkurují, a jejich poskytování/čerpání není v řadě případů dobrovolné, je potřeba zajistit klientovi svobodu volby mezi automatickým samoobslužným zpracováním služby a asistovanou interakcí.

From:

<https://egdwiki.info/> -

Permanent link:

<https://egdwiki.info/egdilna:ikcr:ikcr-archprincipy>

Last update: **08.11.2024 10:18**

